

Prima instanță: Judecătoria Criuleni, sediul Central (jud. V. Suciul)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Bostan, L. Pruteanu, A. Panov)

DECIZIE

04 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul

Judecătorii

Svetlana Filincova

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Stela Cațaveica, reprezentată de avocatul Sergiu Bucicov,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Banca Comercială „Energbank” Societate pe Acțiuni împotriva Stelei Cațaveica, Nicolae Cațaveica cu privire la încasarea datoriei bancare și a cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 03 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a restituit cererea de apel depusă de Stela Cațaveica, reprezentată de avocatul Sergiu Bucicov,

c o n s t a t ă:

La 03 octombrie 2019, prin intermediul poștei (f.d.26), Banca Comercială „Energbank” Societate pe Acțiuni (în continuare BC „Energbank” SA) a depus cerere de chemare în judecată împotriva Stelei Cațaveica, Nicolae Cațaveica solicitând încasarea în mod solidar a datoriei bancare conform contractului de credit nr. 406-1683f din 10 aprilie 2018 a sumei de 204854,65 de lei și a cheltuielilor de judecată compuse din suma de 6145,64 de lei privind plata taxei de stat la înaintarea acțiunii.

Prin hotărârea din 11 februarie 2020 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de BC „Energbank” SA și s-a încasat solidar de la Stela Cațaveica și Nicolae Cațaveica în beneficiul BC „Energbank” SA datoria contractuală în sumă de 204854,65 de lei și cheltuielile judiciare legate de plata taxei de stat în sumă de 6145,64 de lei, în total suma de 211000,29 de lei.

La 06 martie 2020, Stela Cațaveica, reprezentată de avocatul Sergiu Bucicov, a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 11 februarie 2020 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central, solicitând scutirea de la plata taxei de stat ori amânarea achitării taxei de stat cu acordarea termenului pentru plata taxei de stat, admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de încasare a datoriei la împrumut în mărimea sumei stabilite în baza unei expertize financiar contabile, care va arăta suma reală ce urmează a fi restituită.

Prin încheierea din 30 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea depusă de Stela Cațaveica, reprezentată de avocatul Sergiu Bucicov, cu privire la scutirea apelantei de la plata taxei de stat; nu s-a dat curs cererii de apel depuse de

Stela Cațaveica, reprezentată de avocatul Sergiu Bucicov; s-a comunicat avocatului Sergiu Bucicov, în interesele Svetlanei Cațaveica, despre necesitatea de a prezenta în cancelaria Curții de Apel Chișinău, apelul motivat cu indicarea motivelor de fapt și de drept care întemeiază apelul și probele invocate în susținerea apelului, dovada de plată a taxei de stat în sumă de 4609,22 de lei și s-a acordat un termen de 10 zile din momentul recepționării încheierii pentru lichidarea neajunsurilor; totodată, s-a indicat că în caz contrar cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită conform art. 369 alin.(1) Cod de procedură civilă; totodată, ca urmare a neexecutării și nelichidării neajunsurilor indicate în termenii stabiliți, a informat apelanta despre urmările art. 369 alin.(1¹) Cod de procedură civilă ce survin în urma neexecutării încheierii.

Prin încheierea din 03 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel depusă de Stela Cațaveica, reprezentată de avocatul Sergiu Bucicov, pentru neîndeplinirea indicațiilor instanței de apel expuse în încheierea din 30 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

La 22 septembrie 2020, Stela Cațaveica, reprezentată de avocatul Sergiu Bucicov, a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 03 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând repunerea în termenul de declarare a recursului, admiterea cererii de recurs, casarea integrală a încheierii, restituirea spre rejudecarea a apelului declarat împotriva hotărârii din 11 februarie 2020 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central, scutirea de la plata taxei de stat pentru examinarea cauzei în ordine de apel și în ordine de recurs.

În motivarea recursului s-a invocat, în esență, motivele referitor la dezacordul cu hotărârea primei instanțe, precum și normele de drept, care în opinia recurentei, nu au fost luate în considerare la judecarea litigiului.

De asemenea, au fost redate prevederile art. 432 Cod de procedură civilă, temeiurile declarării recursului.

Totodată, a pretins scutirea de la plata taxei de stat, având în vedere imposibilitatea achitării sumei la depunerea cererii de apel, deoarece nu are un loc stabil de muncă, iar activitatea economică a familiei a dat faliment, în legătură cu situația COVID-19.

Copia recursului declarat a fost expediată intimaților la 16 octombrie 2020, conform scrisorii de însoțire (f.d.91) și a fost recepționată de către BC „Energbank” SA la 22 octombrie 2020, conform avizului de recepție (f.d.95). Corespondența adresată lui Nicolae Cațaveica a fost restituită instanței cu mențiunea „nu este așa loc. în rl Criuleni” (f.d.93-94).

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea contestată în data de 03 septembrie 2020, iar cerere de recurs a fost depusă la 22 septembrie 2020.

Materialele cauzei atestă expedierea copiei încheierii instanței de apel în adresa părților la 07 septembrie 2020, conform scrisorii de însoțire (f.d.76), iar copia plicului anexat la cererea de recurs este ștampilată cu 10 septembrie 2020 (f.d.83). Din textul recursului se distinge recepționarea copiei încheierii de către partea recurentă la 10 septembrie 2020. Astfel, recursul este declarat în termen și nu este necesar repunerea în termenul de declarare a recursului, în situația în care termenul de declarare a recursului de 15 zile decurge de la comunicarea încheierii.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestate prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat de Stela Cațaveica, reprezentată de avocatul Sergiu Bucicov și va menține încheierea contestată, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În temeiul art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Colegiul iterează că hotărârea din 11 februarie 2020 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central, a fost contestată cu apel la 06 martie 2020 de către Stela Cațaveica, reprezentată de avocatul Sergiu Bucicov (f.d.57-58).

Totodată, a apelul declarat s-a solicitat scutirea de la plata taxei de stat ori amânarea achitării taxei de stat cu acordarea termenului pentru plata taxei de stat (f.d.58).

În temeiul art. 368 alin. (1) Cod de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Prin încheierea din 30 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea depusă de Stela Cațaveica, reprezentată de avocatul Sergiu Bucicov, cu privire la scutirea apelantei de la plata taxei de stat; nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Stela Cațaveica, reprezentată de avocatul Sergiu Bucicov și s-a comunicat avocatului Sergiu Bucicov, în interesele Svetlanei Cațaveica, despre necesitatea de a prezenta în cancelaria Curții de Apel Chișinău, apelul motivat cu indicarea motivelor de fapt și de drept care întemeiază apelul și probele invocate în susținerea apelului, dovada de plată a taxei de stat în sumă de 4609,22 de lei, acordând în acest sens un termen de 10 zile de la recepționarea încheierii (f.d.65-67).

Aici este de notat că încheierea instanței de apel prin care nu s-a dat curs cererii de apel a fost expediată în adresa avocatului apelantei, Sergiu Bucicov (f.d.68), care, de altfel, a și semnat cererea de apel în numele și interesele apelantei Stela Cațaveica (f.d.58). Respectiv, încheierea instanței de apel prin care nu s-a dat curs cererii de apel a fost recepționată de către avocatul Sergiu Bucicov la 21 iulie 2020, conform avizului de recepție, fiind semnat de mama avocatului conform mențiunii (f.d.69).

Instanța de apel, în temeiul art. 369 alin.(1) lit. a) Cod de procedură civilă, prin încheierea din 03 septembrie 2020, a restituit cererea de apel depusă de Stela Cațaveica, reprezentată de avocatul Sergiu Bucicov, pentru neîndeplinirea indicațiilor instanței de apel expuse în încheierea din 30 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău (f.d.71-75).

Or, în virtutea art. 369 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art.368 alin.(1).

Colegiul prin prisma criticilor aduse actului judecătoresc contestat și argumentelor aduse în favoarea casării acestui, apreciază ca fiind corectă concluzia instanței de apel, din considerentele ce succed.

În dezvoltarea acestei ipoteze, Colegiul reține ca fiind întemeiată soluția instanței de apel dispusă prin încheierea din 03 septembrie 2020, în situația în care apelanta/recurenta nu a prezentat apelul motivat, probele în susținerea apelului și dovada plății taxei de stat în interiorul termenului acordat de instanța de apel prin încheierea emisă în temeiul art. 368 alin.(1) Cod de procedură civilă.

De altfel, deși, prevederile legii procedurale sunt exprese și certe în cazul declarării apelului, precum și obligația apelanților de a se conforma prevederilor legale în acest sens, cuprinse în art.365 Cod de procedură civilă, pentru a evita sancțiunile procedurale, apelanta a eludat de a se conforma normelor procedurale și de a prezenta apelul motivat, probele în susținerea apelului și dovada de plată a taxei de stat.

Implicit, Colegiul reiterează că, încheierea instanței de apel din 30 iunie 2020 prin care nu s-a dat curs cererii de apel a fost recepționată de către avocatul Sergiu Bucicov, prin intermediul mamei, la 21 iulie 2020, conform avizului de recepție (f.d.69).

Prin prisma prevederilor art. 100 alin. (1) Cod de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Concomitent, în virtutea art. 105 alin. (6) Cod de procedură civilă, dacă nu îl va găsi pe destinatar la domiciliu sau la locul de muncă, persoana împuternicită să înmâneze citația sau înștiințarea o va înmâna unuia dintre membrii adulți ai familiei care locuiește împreună cu destinatarul și care și-a dat acordul să o primească, iar în lipsa acestora, o va remite organizației de exploatare a locuințelor, primăriei satului (comunei) ori administrației de la locul lui de muncă. Persoana care a primit citația sau înștiințarea este obligată să indice pe cotor numele și raporturile sale de rudenie cu destinatarul sau funcția sa. Totodată, ea este obligată să o înmâneze destinatarului cât mai curând posibil.

La caz avocatului apelantei i-a fost comunicat actul prin intermediul poștei și corespondența a fost recepționată de un membru adult. De altfel, avocatul Sergiu Bucicov nu a negat faptul recepționării la 21 iulie 2020, conform avizului de recepție, a încheierii instanței de apel din 30 iunie 2020.

În context, Colegiul învederează că în sensul art. 75 alin. (4) Cod de procedură civilă, actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sunt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții.

În atare circumstanțe, Colegiul relevă că avocatul Sergiu Bucicov, care a semnat și a depus în numele apelantei Stela Cațaveica, cererea de apel nemotivată împotriva hotărârii din 11 februarie 2020 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central, având un termen de 10 zile de la data recepționării copiei încheierii instanței de apel

prin care nu s-a dat curs cererii de apel pentru înlăturarea neajunsurilor admise, nu a lichidat în termenul stabilit încălcările admise la depunerea cererii de apel.

Subsecvent, Colegiul evidențiază că apelanta/recurenta a avut posibilitatea de a se încadra în termenul acordat de instanță pentru înlăturarea neajunsurilor admise la depunerea cererii de apel, însă nu s-a conformat.

Adițional, Colegiul notează că partea apelantă nu și-a valorificat dreptul de a solicita, după caz, în temeiul art. 115 Cod de procedură civilă prelungirea termenului pentru înlăturarea neajunsurilor, împrejurare corect reținută și de instanța de apel.

Concomitent, Colegiul învederează că art.110 Cod de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În temeiul art. 113 Cod de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Prin prisma normelor de drept procedural citate corelate cu situația de fapt, precum și în contextul prevederilor art. 56 alin. (3), art. 61 alin.(1) Cod de procedură civilă, conform cărora participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale, Colegiul evidențiază că instanța de apel corect a punctat că apelanta în termenul acordat nu a prezentat apelul motivat, precum și probele în susținerea acestui și dovada de plată a taxei de stat.

Astfel, se impune concluzia de a fi reținută ca fiind întemeiată constatarea instanței de apel precum că apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel inserate în încheierea emisă în temeiul art. 368 alin.(1) Cod de procedură civilă, în condițiile în care, în termenul indicat, apelanta și/sau avocatul apelantei nu au depus cererea de apel motivată, probele în susținerea apelului și dovada de plată a taxei de stat.

Prin prisma respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 5 Cod de procedură civilă, relevant și în jurisprudența CtEDO, circumstanțele relatate denotă că apelanta/recurenta și-a neglijat valorificarea în termen a drepturilor procedurale.

De altfel, art. 10 alin. (3) Cod de procedură civilă statuează expres că sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

În corolar, Colegiul reține ca fiind întemeiată și concluzia instanței de apel privind restituirea apelului ca urmare a neconformării indicațiilor instanței de apel în termenul acordat, având în vedere că legislația în acest sens reglementează expres și cert termenele, precum și condițiile de acceptare a cererilor de apel.

În altă ordine de idei, Colegiul relevă că, deși, recurenta a contestat prin recursul declarat încheierea prin care s-a restituit cererea de apel ca urmare a neexecutării indicațiilor instanței de apel privind lichidarea neajunsurilor admise la depunerea cererii de apel împotriva hotărârii din 11 februarie 2020 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central, nu indică la anumite încălcări ale normelor de drept procedural care ar fi fost admise de instanța de apel la emiterea încheierii contestate sau alte argumente care ar fi fost ignorate de instanța de apel.

Or, alegațiile inserate în cererea de recurs vizează dezacordul recurenteii cu hotărârea din 11 februarie 2020 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central.

Aici este de remarcat că prin impunerea unor termene limite în vederea valorificării drepturilor pretinse a fi lezate se urmărește o bună administrare a justiției și asigurarea securității raporturilor juridice.

În ceea ce vizează solicitarea recurenteii privind scutirea de la plata taxei de stat pentru examinarea cauzei în ordine de apel, Colegiul iterează că la etapa soluționării punerii pe rol a cererii de apel depusă de Stela Cațaveica, reprezentată de avocatul Sergiu Bucicov, instanța de apel s-a pronunțat prin încheierea din 30 iunie 2020 în favoarea respingerii cererii apelantei cu privire la scutirea de la plata taxei de stat, motivând prin lipsa probelor ce ar confirma starea materială reală privind imposibilitatea plății taxei de stat.

În sensul art. 85 alin.(4) Cod de procedură civilă, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de către judecător (de către instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Concomitent Colegiul arată că, în contextul normei citate, apelanta/recurenta nu a confirmat prin anumite probe situația materială precară. Or, alegațiile părții recurente privind lipsa unui loc stabil de muncă și falimentul activității economice, în perioada de referință, nu au fost probate prin anumite înscrisuri.

Implicit, Colegiul reține că prin prezentul recurs, de către Stela Cațaveica, reprezentată de avocatul Sergiu Bucicov, a fost contestată doar încheierea din 03 septembrie 2020 a instanței de apel prin care s-a restituit cererea de apel, din motivul neîndeplinirii indicațiilor instanței din încheierea din 30 iunie 2020, însă nu și încheierea din 30 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău prin care s-a respins cererea cu privire la scutirea apelantei de la plata taxei de stat și nu s-a dat curs cererii de apel, fiindu-i acordat termen pentru înlăturarea neajunsurilor. De altfel, restituirea cererii de apel prin încheierea contestată, s-a realizat ca urmare a neîndeplinirii de către apelantă, în termenul acordat de instanță, a indicațiilor instanței de apel.

În ceea ce privește solicitarea de la scutirea de la plata taxei de stat pentru examinarea cauzei în ordine de recurs, Colegiul relevă că la exercitarea căii de atac, recursul conform Capitolului XXXVIII, Secțiunea 1 și anume la declararea recursului împotriva încheierii instanței de apel, nu este prevăzută obligația de plată a taxei de stat, deoarece vizează incidente procedurale. Prin urmare, la această etapă, declarând recurs împotriva încheierii din 03 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, recurenta nici nu a fost obligată de a achita taxa de stat. Respectiv, în lipsa unei astfel de obligații, este nejustificată și inoportună cerința înaintată în acest sens.

Din considerentele menționate, având în vedere că instanța de apel la emiterea încheierii contestate s-a conformat prevederilor legale corelate cu circumstanțele

cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat și va menține încheierea contestată.

În conformitate cu prevederile art. 424 alin.(2), art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Stela Cațaveica, reprezentată de avocatul Sergiu Bucicov.

Se menține încheierea din 03 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Banca Comercială „Energbank” Societate pe Acțiuni împotriva Stelei Cațaveica, Nicolae Cațaveica cu privire la încasarea datoriei bancare și a cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat